

MUHBA
VIL·LA JOANA
Casa Verdaguer de la Literatura

Dossier de premsa
4 de març de 2015

SUMARI

- Presentació
- Vil·la Joana. La casa i la seva rehabilitació
- Les descobertes arqueològiques
- L'espai expositiu
- Àmbits de l'exposició
- Els usos de la Casa Verdaguer de la Literatura

PRESENTACIÓ

MUHBA VIL·LA JOANA La Casa Verdaguer de la Literatura

El projecte VIL·LA JOANA. CASA VERDAGUER DE LA LITERATURA es proposa de mostrar la intensa relació de la ciutat de Barcelona amb la imaginació literària i amb tot allò que se'n deriva: les projeccions acadèmiques, les socials, les ideològiques o les industrials tant com la creació d'un imaginari sòlid i característic, de singular eficàcia en la construcció de la ciutat contemporània.

Es proposa de mostrar-ho a través de la figura del poeta que va passar a la Vil·la Joana, el 1902, els seus darrers dies. Així, és la mateixa naturalesa de la casa, el seu dens pòsit com a espai patrimonial, la seva condició de significativa síntesi del món rural i el món urbà en els confins de la capital, Barcelona, que la fa un emplaçament idoni per a aquesta funció, tot vinculant l'especial qualitat de *lloc de memòria* verdagueriana amb el recordatori del valor col·lectiu de la paraula literària en el món contemporani —de què la literatura de Verdaguer mateix fa de testimoni.

El ric complex biogràfic i creatiu de Verdaguer, observat com a nòdul on conflueixen i s'articulen espais, forces i valors característics i sovint antagònics del món en què va viure, serveix de referent per situar i presentar el fenomen de l'experiència literària universal. I per resseguir el perfil de Barcelona com a ciutat literària.

L'Ajuntament de Barcelona, conjuntament amb la Institució de les Lletres Catalanes i l'Institut Ramon Llull, i de la mà del sector de la creació, l'edició i foment de la lectura a la ciutat, promou la candidatura de Barcelona com a Ciutat de la Literatura de la Xarxa de Ciutats Creatives de la Unesco. El projecte de Vil·la Joana, Casa de la Literatura, promogut pel Museu d'Història de Barcelona, forma part de les propostes d'acció que Barcelona formularà davant de la Candidatura a la Unesco, actualment en elaboració, i que es resoldrà a principis de 2016, al mateix temps que la inauguració de Vil·la Joana.

VIL·LA JOANA LA CASA I LA SEVA REHABILITACIÓ

Façana principal

Façana posterior

Façana nord

Façana sud

Rehabilitació de la planta baixa

Acollida i recepció, sala d'actes, recorregut museístic

Rehabilitació de la planta primera

Recorregut museístic, estances de Jacint Verdaguer

**Espais de gestió, sales de seminaris, sala gran de reunions, reserva col·leccions,
habitatge majordomia**

LES DESCOBERTES ARQUEOLÒGIQUES

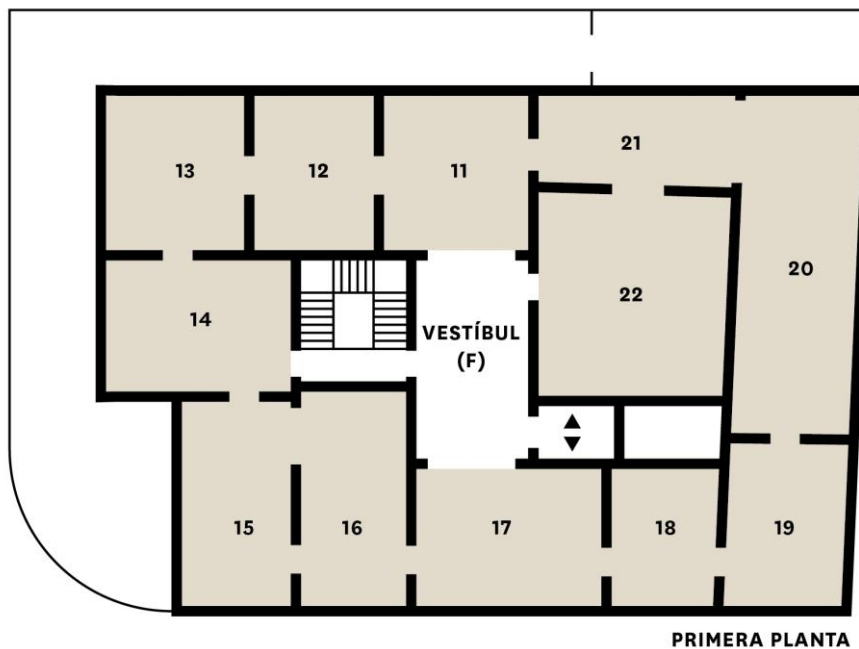
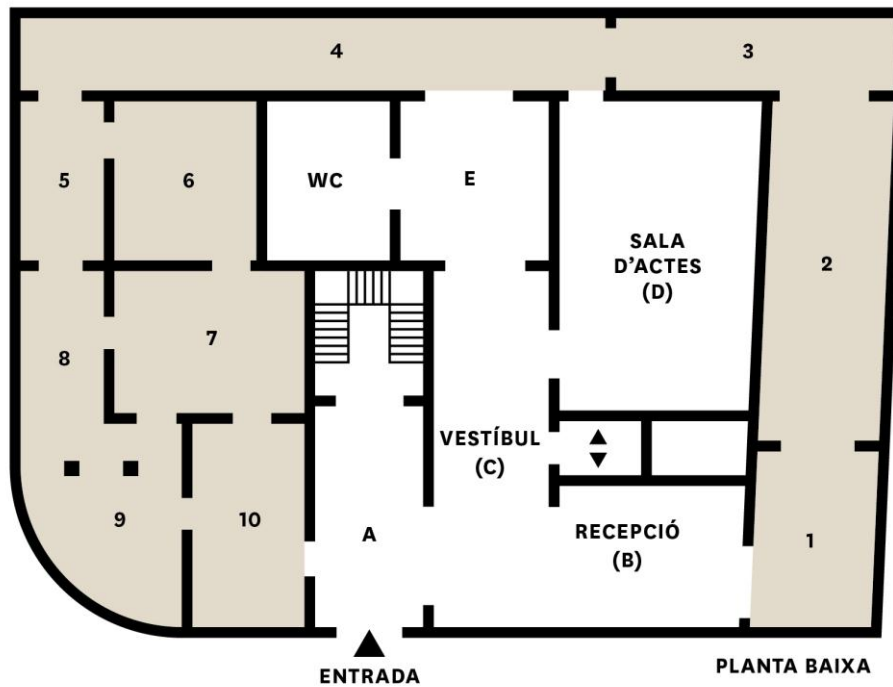
El subsòl de Vil·la Joana va ser objecte d'una intervenció arqueològica sota la direcció d'Esther Medina Guerrero i la supervisió del Servei d'Arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona. L'edifici, tot i el possible substrat baixmedieval (segle XV), es correspon amb un antic mas edificat el segle XVII. No obstant això, adquireix la seva fesomia actual a partir de la segona meitat del segle XIX, l'època de la família Miralles. Pel que fa a les troballes més antigues localitzades, cal destacar quatre sitges amortitzades com a abocadors, que han proporcionat material ceràmic del segle XVI. La major part de les estructures i pavimentacions pertanyen a l'edifici del segle XVIII. Una de les habitacions, situada al costat d'un antic cup de vi, conservava una estructura de planta poligonal, i la presència d'arrebossat a les parets permet vincular-la a la contenció de líquids. També s'ha evidenciat una mina d'aigua i un dipòsit d'aigües localitzat al costat meridional de la casa que, si es destinava a l'emmagatzematge d'aigua de pluja, es tractaria d'un aljub.

Tots aquests elements que pertanyien a l'antic mas es podran veure al nou Museu Casa Verdaguer de la Literatura, així com els murs i els paviments originals del mas i de la casa dels Miralles.

D'esquerra a dreta i de dalt a baix: cup, receptor de líquids del cup, mina d'aigua, paraments de l'antic mas.

L'ESPAI EXPOSITIU

ÀMBITS DE L'EXPOSICIÓ

PLANTA BAIXA

[A] *Vestíbul d'entrada*

Directori de la casa i salutació inicial.

- Bust de Verdaguer

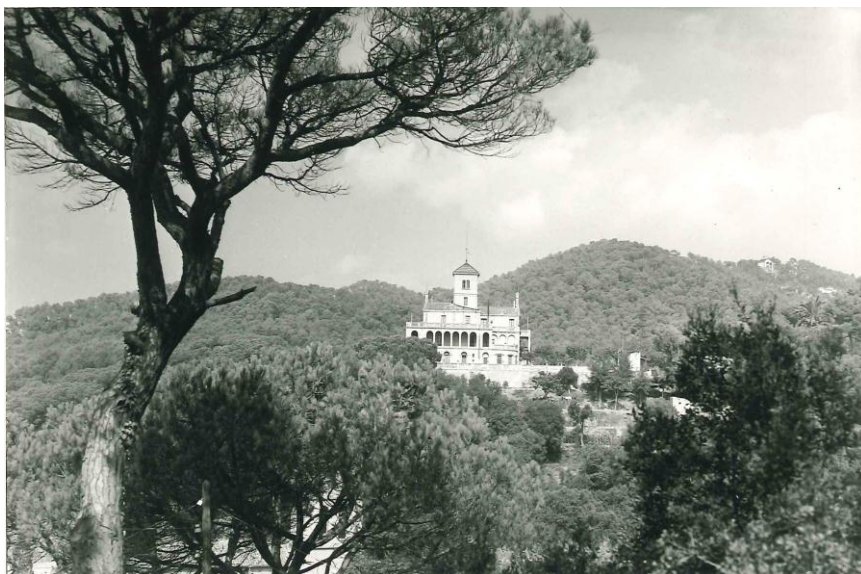
[C] *Passadís d'accés a la sala d'actes*

[E] *Vestíbul dels serveis*

Espais destinats a petites mostres temporals

[B] *Recepció. Vil·la Joana, Casa Verdaguer de la literatura*

Vil·la Joana és la darrera casa que va acollir l'escriptor Jacint Verdaguer. Un sòlid consens ciutadà ha fet de Vil·la Joana una casa Verdaguer, des del moment mateix de la seva mort l'any 1902. Per això és, també, una casa de la literatura: un espai que apel·la al valor de la paraula i al de la paraula literària en les seves singulars capacitats simbòliques i col·lectives.

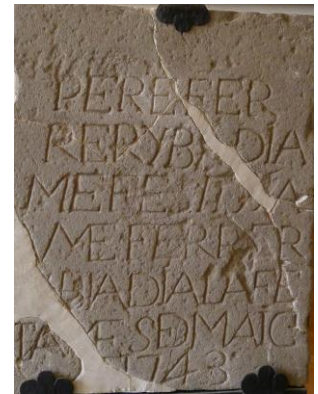
I. Vil·la Joana

[1-2] A la serra de Collserola, del Mas Ferrer a la Vil·la Joana

La restauració ha permès recuperar uns quants vestigis de l'antic mas i també elements remarcables incorporats a l'edifici quan va ser transformat en senyorial vil·la d'estiueig. Les traces dels diversos usos que ha tingut la casa —mas, vil·la, escola, museu— parlen, també, de com ha anat evolucionant la relació de l'home amb l'espai, rural de primer, de servei i de lleure després, de la serra de Collserola.

Contingut de l'espai:

- Contrast fotogràfic de Collserola a inicis del s. XX i actualment.
- Pedra fundacional del Mas Ferrer i troballes arqueològiques.
- Plafó amb paviments hidràulics originals.
- Vitrina amb testimonis de les escoles: material Montessori, material del laboratori, informes mèdics d'alumnes, selecció de llibres de la biblioteca, exemplars de la revista *La paraula*.

[3] La paraula i el patrimoni literari

A la Vil·la Joana, durant mig segle una escola innovadora feia accessible la paraula als que no hi tenen fàcil accés poc després d'haver estat l'últim refugi de Jacint Verdaguer. Ara s'hi proposa descobrir la capacitat de la paraula de transcendir les simples necessitats comunicatives i, a través de la literatura, esdevenir imatge col·lectiva.

- AUDIOVISUAL: repertori de sistemes de comunicació no verbal (senyals de fum, tocs de campana, llenguatge de signes, sistemes de pictogrames, morse, taquigrafia, etc.).
- Síntesi d'història de l'escriptura i les seves diferents modalitats.
- Edicions originals de llibres que han donat lloc a paraules comunes incorporades als diccionaris amb les definicions corresponents (homèric, pantagruèlic, kafkià, lolita, etc.).

II. Les literatures del món

[4] Les literatures universals: cartografies

La literatura és el conjunt d'obres la matèria primera de les quals és la paraula, el llenguatge verbal utilitzat amb voluntat estètica. Una primera aproximació general busca descobrir la “literatura universal”, concepte que sol fer referència a les grans obres de la tradició occidental. Però les literatures universals, en plural, són moltes i diverses. I és comuna a la majoria de cultures una aspiració legítima a la universalitat.

- PLANISFERI: les principals tradicions no occidentals i les altres experiències de la literatura (la poesia sufí; l'oralitat de l'Àfrica negra i el Magreb; les gaselles perses i la seva dimensió col·lectiva; les tradicions rituals i didàctiques sànsrites i dravídiques; els cicles èpics i llegendaris mongols i tibetans; les edats d'or de la Xina i del Japó; els cants melanesis i polinesis; les tradicions orals i escrites precolombines; etc.)
- INTERACTIU amb una selecció d'obres representatives de les tradicions literàries no occidentals.
- MAPA TÀCTIL DELS PREMIS NOBEL, acompanyat d'un diagrama de les llengües premiades.

[5] Els clàssics

Ens aproximem a aquest conjunt inabastable acumulant i compartint experiències de lectura, però també llegint-ne resums o històries que ens ensenyen a seleccionar, a jerarquitzar, a recórrer camins personals o a reconèixer els referents compartits. Aquesta sala pregunta per la perdurabilitat dels clàssics a través d'una petita selecció d'obres presents en els principals sistemes educatius europeus.

- **INTERACTIU** centrat en una selecció d'obres clàssiques (Homer, Lull, Cervantes, Shakespeare, Goethe, Kafka, etc.
- **EL MÓN DE LA TRADUCCIÓ.** Representació de l'impacte cultural d'unes poques obres significatives (la *Bíblia*, *Hamlet*, *Terra baixa*, *La plaça del Diamant*) a través de les seves edicions originals i en altres llengües. Les veus catalanes dels clàssics.

[6] Grans literatures i literatures petites

Milan Kundera es preguntava què s'hauria fet de Kafka si hagués escrit en txec. Les considerades llengües de cultura europees gaudeixen d'un prestigi que es posa en dubte en relació amb les literatures petites, de la majoria de les quals encara no en coneixem la grandesa. És aquest un hàbit d'ocultació que cal desvelar també en altres casos, com el de la literatura escrita per dones.

- **ARBRE ACTIVABLE** de les llengües i les cultures d'Europa, amb indicació dels primers testimonis literaris i, en les "literatures petites" (totes llevat de l'anglesa, l'alemanya, la francesa, la italiana, l'espanyola i la russa), del nom més important de la respectiva edat d'or i, si és el cas, del principal autor contemporani.
- **AUDIOVISUAL** amb una selecció d'obres representatives de les literatures petites.
- **DIAGRAMACIÓ** de la literatura escrita per dones.
- **MOSTRA DE LLIBRES** amb talls sincrònics en la producció editorial —en català i en altres llengües— de dos moments significatius (anys 20-30, anys 70-80) per mostrar la diversitat i heterogeneïtat de propostes, des de la "gran literatura" fins a la "literatura popular", la literatura de consum, el còmic i tota mena de subgèneres.

[7] El “Literàrium”

El nombre d'obres literàries produïdes arreu del món i al llarg dels temps, de civilització en civilització, és decididament incommptable. Per mostrar-les i explicar-les d'una manera comprensiva i comprensible, el *Literàrium* serà un audiovisual que mostrarà l'enormitat de la literatura i permetrà descobrir camins per orientar-s'hi a través d'alguns recorreguts guiats.

- AUDIOVISUAL/INTERACTIU GRAN FORMAT: representació de la literatura universal, en la seva mutliplicitat geogràfica i temporal, a través de punts de llum que representen obres concretes i que apareixen seqüencialment units per un fil de sentit sobre un planisferi tridimensional. Un d'aquests fils, permanent, serà el de la tradició catalana.
- EL RACÓ BIBLIOTECA: tablets disponibles per dur a terme consultes sobre la base de dades del Literàrium i introduir-hi nova informació.

[8] La literatura catalana, literatura universal

Figures com Ramon Llull, Ausiàs March o Joanot Martorell testimonien la plenitud medieval de la literatura catalana, una de les més antigues d'Europa. A pesar de no comptar amb els instruments de legitimació propis de les cultures estatals oficials, la literatura catalana ha estat viva durant més de vuit segles i ha viscut una nova edat d'or al segle XX.

- VIDEOWALL “800 anys de literatura catalana”: els orígens (segles XII-XIV: els primers testimonis escrits; els trobadors; Ramon Llull); l'edat d'or medieval (segles XIV-XV: les cròniques, el *Consolat de Mar*, Ausiàs March, el *Tirant*); Renaixement i Barroc (segles XVI-XVIII: la vitalitat de la literatura popular, misteris i goigs, Vicent Garcia); Romanticisme: la Renaixença del segle XIX (Aribau, Víctor Balaguer, Pitarra, Verdaguer, Guimerà) i el Modernisme; Noucentisme i avantguardes; guerra, exili i postguerra; represa (1950-1975) i recuperació de les institucions (anys 80 i 90); l'actualitat (1990-2010).
- RECORREGUT sobre una selecció oberta d'obres, autors i altres aspectes significatius de la tradició literària catalana, en ampliació permanent.

[9-10] Escriure i llegir: els sentits de la lectura

Quins processos culminen en els repertoris d'obres literàries que hem vist fins ara? L'antiga cuina de l'escola convida a demanar-se per la creació del text per l'autor, la seva recreació per part del lector. A través del tacte, el gust, l'olfacte, l'oïda i la vista descobrirem com la literatura es fa cos en nosaltres.

- Espai del gust: selecció de cites literàries relatives a aquest sentit, amb un dispensador de gustos (gra de cafè, caramel de llimona, fulla de menta, ametlla amarga, etc.).
- Espai de l'olfacte: selecció de cites literàries relatives al sentit de l'olfacte, amb un dispensador d'olors.
- Espai del tacte (1): selecció de cites literàries relatives al tacte i d'objectes al·lusius (suau, aspre, càlid, humit, etc.).
- Espai del tacte (2): selecció de pàgines en diversos suports (paper, pergami, paper de fil, paper kraft, paper verjurat, paper barba, paper bíblia, paper reciclat, etc.; pantalla; braille), impreses segons diversos procediments (composició en plom per caràcter, linotípia, òfset, làser, etc.), que oferiran, a més, un repertori exemplar de composicions tipogràfiques.

- Espai de l'oïda: en despenjar l'auricular de telèfons d'èpoques i models diversos s'hi pot sentir un ampli repertori de lectures: una cançó popular, una rondalla infantil, la declamació de versos, una interpretació teatral, una lectura dramatitzada, un text en prosa dit, un text en prosa llegit, etc.
- Espai de la vista: pantalla amb iconografia de la lectura (arts plàstiques, cinema).
- Dispensador de postals de comiat de l'espai: fulls volants a disposició dels visitants amb les primeres línies de textos de tota mena i d'arreu, en llengua original (i traducció).

PRIMER PIS

III. El cas Verdaguer

[F] Vestíbul. En l'era de la literatura. Jacint Verdaguer

A les societats occidentals la literatura ha estat indispensable en els tres darrers segles. Des del Romanticisme i durant el segle XIX els seus artífexs, els autors, han estat figures públiques d'especial relleu. Jacint Verdaguer va ser un autor immediatament reconegut. Verdaguer ha estat i és, per als catalans, en l'era de la literatura, el primer gran contemporani. Ho mostra el recorregut pel primer pis de Vil·la Joana, on es conserva la cambra on va passar les últimes setmanes de vida.

Dos elements icònics marquen i anuncien les línies del discurs que es manté al primer pis:

- Verdaguer (un retrat de Verdaguer)
- La "literatura universal"

[11] La força de Verdaguer. Barcelona, 1902

L'enterrament de Verdaguer es compta, encara ara, entre els esdeveniments més massius que han tingut lloc a la ciutat de Barcelona. Un audiovisual reconstrueix la que va ser, en aquells temps convulsos, una extraordinària *performance* de reconeixement i de catarsi i expiació col·lectives. I convida a preguntar-se: qui era Verdaguer, que va tenir la capacitat de convocar aquesta *performance*?

- DOCUMENTAL AUDIOVISUAL: Barcelona en la mort de Verdaguer
- Llibre de condol de l'enterrament de Verdaguer

[12] Els mons de Verdaguer

Cada escriptor construeix amb la seva obra un món propi, un univers literari personal. Els mons de Verdaguer, els seus temes principals i preocupacions, es poden relacionar amb sis indrets: Folgueroles (l'espai rural, l'arrel pairal); l'Atlàntida; Barcelona; el Canigó (el país, la història, el mite); Terra Santa (la militància religiosa); el cel.

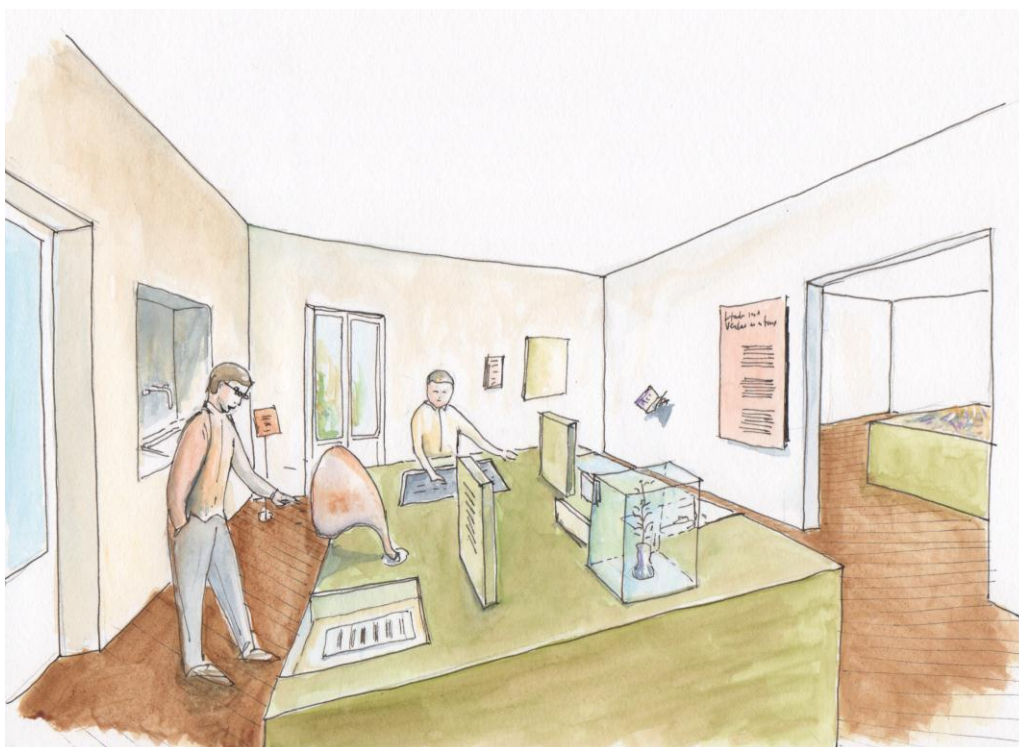
- Gravats de Xiró per a *L'Atlàntida*.
- Dibuixos d'Andreu Solà per a il·lustrar el *Dietari d'un pelegrí a Terra Santa*.
- Les paraules que revelen els mons de Verdaguer: núvol escultura de les paraules de l'obra completa de Verdaguer.
- En vitrines integrades dins el moble central de la sala: testimonis gràfics dels "mons de Verdaguer": a) Folgueroles, l'espai rural; b) l'Atlàntida; c) Barcelona; d) el Canigó: el país, la història, el mite; e) la militància religiosa / Terra Santa; f) el cel.

[13] Literatura i societat. Verdaguer en el seu temps

L'obra i l'aventura vital de Verdaguer són un significatiu exponent de la transformació de la societat al segle XIX: hi ressonen la industrialització i les migracions del camp a la ciutat, l'expansió espectacular de l'eixample, l'obrerisme i l'agitació catalanista, la febre d'or, l'ostentació burgesa i la incipient cultura de masses. Verdaguer no va ser una excepció: paral·lelament al seu cas, descobrim "Els verdaguers d'Europa", escriptors que, com ell, van esdevenir símbols de les cultures respectives.

- INTERACTIU: Cartografia espai-temps sobre "Els verdaguers d'Europa" i les "renaixences" culturals al continent.
- Guardons obtinguts als Jocs Florals de Barcelona.
- Els manuscrits de Verdaguer: quadern de viatge a Europa.
- Fonògraf i caixa amb corró de cera amb veu de Verdaguer.
- Mostra d'edicions verdaguerianes de pietat popular.

[14] Llibres: Barcelona i els llibres

Mentre Barcelona construïa la seva capitalitat editorial del món hispanoamericà, Verdaguer s'autoeditava els propis llibres i s'afanyava a esdevenir escriptor professional. Després, ha estat un dels autors catalans més publicats: és, probablement, de qui es coneixen més edicions d'obres completes.

En vitrines integrades dins del moble al mig de la sala:

- Edicions de Verdaguer: les autoedicions.
- Edicions singulars de Verdaguer
- Edicions de l'obra completa de Verdaguer

Mapa retro il·luminat sobre la "indústria del llibre" a Barcelona en temps de Verdaguer i mostres d'edicions.

[15] Verdaguer en la literatura mundial

La literatura és, també, un exercici de diàleg entre autors, entre les seves obres, a través del temps i de les tradicions culturals. Veiem aquí el joc d'interferències que protagonitza Verdaguer: els autors que l'influeixen, a través dels testimonis de les seves lectures i la biblioteca de temàtica molt àmplia i en llengües diverses que va reunir al llarg de la vida. També, la projecció internacional, ja en vida, a través de la traducció d'algunes de les seves obres.

- Plafó: diagrama sobre les lectures i influències rebudes per Verdaguer.
- Vitrina: mostra de traduccions de l'obra de Verdaguer.
- Plafó: diagrama sobre les traduccions de Verdaguer.
- EL RACÓ BIBLIOTECA. Mostres de traduccions de Verdaguer a llengües diverses, confrontades amb l'original, que el públic podrà fullejar (reproduccions, no obra original).

[16] El poder i la literatura

El 1898 Zola va adreçar al president de la República el cèlebre “J’accuse” per denunciar l’afer Dreyfus. L’any anterior Verdaguer publicava l’últim dels articles “En defensa pròpia”, on defensava la seva honorabilitat davant la campanya contra ell orquestrada per la burgesia i l’església, que fins aleshores havia servit. Verdaguer, popular tant entre els anarquistes com entre la gent de missa, s’enfrontava sol al poder.

- Edició de luxe de l’oda “A Barcelona” lliurada a l’Ajuntament de Barcelona.
- *En defensa pròpia*
- Carta d’Amadeu Vives a Verdaguer.

IV. Verdaguer a Vil·la Joana

[17] La sala dels metges

L'antic menjador senyorial de la casa dels Miralles va convertir-se en la sala dels metges durant l'estada de Verdaguer a Vil·la Joana. Aquí s'hi reunien per preparar el comunicat mèdic amb què informaven diàriament de l'evolució del malalt.

- Elements de mobiliari i decoració de la sala dels metges: a) les cadires d'estil barroc; b) els dos amb cornucòpia daurada.
- Mostra fotogràfica: la sala ocupada els dies de Verdaguer a Vil·la Joana.

[18] La veu de Verdaguer

D'esquena a la capella de Vil·la Joana, mirant cap als boscos de Collserola, escoltarem la veu de Verdaguer, els seus poemes dits avui per lectors diversos.

- Instal·lació d'àudio: textos de Verdaguer llegits.

[19] La cambra mortuòria

A la cambra on Verdaguer dormia i finalment va morir es conserva el llit i alguns altres elements. Una seqüència de fotografies el mostra en diversos moments tot al llarg de la vida.

- Mobiliari de la cambra mortuòria de Verdaguer.
- Sèrie de testimonis fotogràfics de Verdaguer.

[20] Verdaguer després de Verdaguer

Després de mort, Verdaguer perviu en monuments, en tota mena d'apropriacions de la figura, en les edicions de l'obra. Al tombant del segle XX al XXI, en celebrar-se els 150 anys del naixement i el centenari de la mort, s'inicia un procés de relectura, i també de recreació per altres artistes, que en descobreix una incontestable vitalitat. Passats més de cent anys, són abundoses les traces de Verdaguer per tot Catalunya i a la ciutat de Barcelona.

Objectes, materials gràfics i interactius que testimonien apropiacions variades de Verdaguer en la seva posteritat. Una focalització d'aquestes apropiacions en quatre aspectes:

- La pervivència de Verdaguer en la cultura popular. Un *kitch* verdaguerià.
- Les operacions oficials de monumentalització.
- Verdaguer com a objecte o com a pretext literari i artístic.
- Verdaguer a Catalunya i a Barcelona: presències (construcció de cartografia dinàmica).

V. Barcelones de la literatura

[21-22a] Barcelona, ciutat literària

Verdaguer no és l'únic escriptor de Barcelona: la ciutat, capital editorial, bressol de la diada de Sant Jordi, aprèn a posar en valor les interseccions amb la vida de tants autors que hi han nascut o hi ha viscut, de tants altres que hi han fet estada.

- INTERACTIU amb síntesi audiovisual activable. Els escriptors en la ciutat: els espais de la biografia i els espais de la imaginació literària. Davant seu, i en posició simètrica.
- INTERACTIU amb síntesi audiovisual activable. Barcelona, ciutat d'editors: un diagrama espaciotemporal de les grans editorials, de les llibreries de la ciutat i dels espais acadèmics més significatius (Ateneu Barcelonès, Reial Acadèmia de Bones Lletres, Biblioteca de Catalunya, etc.)
- Muntatge sobre la diada de Sant Jordi, a Catalunya i al món.
- Portades de llibres barcelonins de referència: una escenografia.

[22b] Barcelones de la literatura

Barcelona ha estat i és, també, ella mateixa, objecte literari. Ho mostrarà un recorregut cronològic (i raonat) per les obres d'autors d'arreu que tenen Barcelona per tema o escenari. Recorregut que tancarà una selecció de testimonis sobre Barcelona dels escriptors d'arreu que en fan la seva ciutat.

- AUDIOVISUAL. RETRATS DE BARCELONA. Retrat literari de la ciutat a partir d'una cinquantena de textos contemporanis i una selecció de fotografies i filmacions. Aquest audiovisual, format per peces breus que permetin donar-li una major durada sense per això fer-se llarg, ha de permetre que el visitant, després de la immersió en Verdaguer i el seu món, sempre en el marc de la cultura catalana i europea del moment, retorni a la visió de cronologia més àmplia i mundial desenvolupada a la planta baixa.

ELS USOS DE LA CASA VERDAGUER DE LITERATURA

El nou programa de Vil·la Joana, plenament inserit en el marc del reconeixement de Barcelona com a ciutat literària, cobrirà tres fronts relacionats en la perspectiva històrica dels patrimonis literaris de la ciutat, que són un dels eixos vertebradors de la tasca de recerca i programació del MUHBA en el camp dels patrimonis literaris.

I. MUSEU

Amb un recorregut coherent amb el caràcter patrimonial de Vil·la Joana, que discorre pel fet literari, per la literatura mundial i el lloc que hi té la catalana, pel trànsit de l'escriptura a l'escriptura, per la contemporaneïtat literària articulada a partir de la figura de Verdaguer com a intel·lectual de perfil complex, i per retrat de Barcelona, ciutat literària, com a colofó. Els espais museístics es concentren a la planta baixa i al primer pis, a partir del projecte museològic elaborat sota la direcció del doctor Josep Maria Domingo i amb Ramon Pinyol, Oriol Izquierdo i Cristina Masanés.

L'espai museístic es complementa amb una sala de reserva a la segona planta, per a la cura de les peces originals que conformen la col·lecció.

La programació museística de Vil·la Joana s'orientarà cap a :

- a) Visites ofertes regularment pel Museu, en tres formats
 - Collserola, Vil·la Joana i la literatura
 - Els mons de la literatura
 - Verdaguer i Barcelona
 - Literatures, capital Barcelona
- b) Visites d'autor, destinades a expressar un punt de vista en diàleg amb l'exposició, tal i com s'ha fet en altres espais del Museu.
- c) Jove Vil·la Joana, amb una programació especial dedicada als grups escolars i centrada en el vincle entre la literatura i Barcelona.
- d) Collserola i Vil·la Joana. Oferta d'activitats general i oferta educativa conjunta amb el Centre d'Informació del Parc de Collserola (Consorti de Collserola), potenciant la col·laboració entre el Museu i el Parc.
- e) Itineraris literaris per la ciutat, vinculats al programa de patrimonis literaris del Muhba, amb nous autors a més dels ja assajats, en múltiples fórmules, sobre Joan Maragall i Bernat Metge.

- f) Casals literaris per nens i joves. D'acord amb la fórmula consolidada pel Museu en el camp dels casals infantils centrats en la història, que es realitzen amb un èxit notable des de fa sis anys, Vil·la Joana és un lloc idoni per comptar amb casals d'estiu que combinin l'esbarjo amb propostes centrades en els patrimonis literaris de Barcelona junt amb l'estímul per escriure. Amb una atenció preferencial a les edats de 10 a 12 anys i de 12 a 14 anys.

II. ESTUDIS I RECERQUES

Espai de recerca i d'estudi des de la perspectiva històrica, amb postgraus, màsters i seminaris programats en col·laboració amb diferents universitats i institucions catalanes.

Dins d'una línia de treball que el Centre de Recerca i Debat del MUHBA conrea des de fa molts anys i que ja té diversos formats plenament establerts, en el marc conceptual del Seminari de Ciutat i Literatura, es compta hores d'ara ja amb la col·laboració de les entitats i institucions següents, en una llista que creix progressivament:

- Grup d'Estudi sobre la Literatura del Vuit-cents, Universitat de Barcelona
- Grup de Recerca de Literatura Comparada en l'Espai Intel·lectual Europeu, Universitat de Barcelona
- Grup de Recerca consolidat de Textos Literaris Contemporanis, Universitat de Vic
- Escola d'Espectura de l'Ateneu Barcelonès
- Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la Universitat de Vic
- Societat Verdaguer
- Institut del Teatre (postgrau de Relat urbà compartit amb el Muhba, modalitat itineraris literaris)

La concreció de seminaris i postgraus que es podran desenvolupar a la segona planta de la Casa Verdaguer tindrà un caràcter obert, en el sentit que nodriran, a partir dels convidats a les sessions, la programació pública.

Per a aquest ús, la segona planta compta amb una sala de gestió, que aplega els usos museístics i els d'estudi i recerca, dues sales de seminaris i una sala de reunions. A més de l'auditori de la planta baixa, per a sessions de programació pública.

III. PROGRAMACIÓ PÚBLICA

A més de les visites i activitats directament relacionades amb l'espai museístic, es prepara una programació pública que ha de tenir lloc a Vil·la Joana, amb una atenció preferent a les matinals de dissabtes i diumenges, en la mateixa línia que les Cases de Literatura de nombroses ciutats europees.

Aquesta programació pública es construirà en col·laboració amb nombroses entitats i tindrà diversos formats, en diversos fronts combinats:

a) Barcelona i els patrimonis literaris

1. “Barcelona ciutat literària”. Diàlegs amb una periodicitat regular, seguint un model ja ben establert pel Muhba en el terreny de la història de la ciutat. Els Diàlegs es nodriran així mateix dels convidats internacionals pels grups d'estudi i els postgraus vinculats a Vil·la Joana.
2. “Seminari de Literatura i Ciutat”. Aquest seminari, del qual el Muhba ja ha realitzat cinc convocatòries, incrementarà la seva freqüència, per passar a ser trimestral.
3. “Escriptures del món”. Proposta coordinada amb els museus i altres programes de l'Institut de Cultura (Museu de Cultures del Món, Setmana de Poesia, Espai Virreina, etc.), amb Espais Escrits, l'ens que agrupa les cases d'escriptors catalanes, del qual és part integrant el Museu d'Història de Barcelona, i amb les xarxes de cases literàries d'altres països, tant d'Europa com d'altres continents.
4. Congressos i trobades internacionals. A més de contribuir regularment als Col·loquis internacionals Verdaguer (el darrer ha estat el 2014), i en la línia de consolidar Barcelona com a ciutat literària, Vil·la Joana ha de poder acollir trobades acadèmiques de formats diversos.

b) Llenguatges aplicats a la literatura

1. Mostra de cinema literari
2. Seminari taller sobre noves tecnologies aplicades a la literatura.
3. Projecte de recerca sobre museografia de la literatura (en col·laboració amb la Càtedra Maria Àngels Anglada de la Universitat de Girona).

c) Barcelona i la creació literària

Com a àgora de la paraula i de la literatura, sobre la base de la història de Barcelona com a ciutat literària, Vil·la Joana ha de ser un espai de trobada internacional d'escriptors, amb una relació intensa alhora amb els espais de creació de la ciutat i amb les institucions i entitats més vinculades al món literari.

Vil·la Joana oferirà així mateix una programació regular de cicles destinats a estimular la creació literària i ha d'exercir un paper destacat com a punt de trobada i de contacte entre múltiples disciplines. Aquest aspecte pluridisciplinar, de contacte entre les arts i les humanitats i la ciència, ha de revertir així mateix en un estímul per a la recerca i en la programació general de Vil·la Joana.

Tant les línies de treball com la programació pública en els camps més propers a la creació literària, que és un dels puntals de Vil·la Joana com a Casa de la Literatura, ha d'acollir tant iniciatives pròpies com propostes efectuades des d'altres àmbits del camp literari barceloní i català.

d) Activitats de dinamització lectora

Més enllà de les visites guiades de Vil·la Joana, s'oferirà una programació específica, adreçada al públic escolar entre setmana i al públic familiar els caps de setmana i festius, amb propostes com ara:

1. "Perdre la por al poema". Iniciació a la lectura de la poesia.
2. "Dir la paraula". Lectures públiques i tallers de lectura en veu alta.
3. "Els sentits de la lectura". Sessions pràctiques d'exploració del gust, l'olfacte, el tacte, la vista i l'oïda a partir de la lectura.
4. "Aquest pi és un poema". Passejades literàries per Collserola, en què es proposarà redescobrir el paisatge i la natura des de la mirada que construeixen els poemes.

e) Dia Verdaguer

Manteniment i potenciació de la jornada del 10 de juny, en què Vil·la Joana es converteix en punt d'encontre de tots els mons culturals que conflueixen en la figura de Jacint Verdaguer.

IV. Vil·la Joana i Vallvidrera

Amb el propòsit d'incorporar el teixit social més pròxim i les seves propostes culturals, en col·laboració amb el Districte de Sarrià Sant Gervasi, Vil·la Joana ha de ser així mateix, un “museu i espai cultural de proximitat”, en col·laboració amb les entitats i, amb el Consorci del Parc de Collserola i, en especial, amb la Biblioteca Collserola – Josep Miracle.

Fitxa tècnica de l'exposició permanent

Organització i producció

MUHBA - Museu d'Història de Barcelona. Institut de Cultura, Ajuntament de Barcelona

Direcció del projecte

Joan Roca i Albert

Comissariat

Josep Maria Domingo Clua, Cristina Masanés Casaponsa, Oriol Izquierdo Llopis, Ramon Pinyol i Torrents

Documentació

Andreu Gabriel i Tomàs

Coordinació

Mónica Martínez Bajo

Arquitectura i disseny gràfic

Andrea Manenti

Institut de Cultura de Barcelona
Departament de premsa
La Rambla, 99. 08002 Barcelona
+34 93 316 10 69
premsaicub@bcn.cat

Dossier disponible al web premsaicub.bcn.cat

